

KARTA KURSU
(realizowanego w module obligatoryjnym)

Pedagogika (1 st., st. stacjonarne, semestr pierwszy)
do programu rozpoczynającego się na rok akademicki 2025/2026

Nazwa	Filozofia wychowania
Nazwa w j. ang.	Philosophy of education

Koordynator	Dr hab. Andrzej Ryk Prof. UKEN	Zespół dydaktyczny
		Dr hab. Andrzej Ryk Prof. UKEN Dr hab. M. Głazewski, prof. UKEN Dr Marta Krupska
Punktacja ECTS*	1	

Opis kursu (cele kształcenia)

Zapoznanie studentów z podstawowymi pojęciami filozoficznymi i złożonością dynamiki konstytutywnych powiązań między nimi a współczesną terminologią, strukturą i specyfiką nauk pedagogicznych jako wiedzą o wychowaniu człowieka w kontekście fundamentalnych kwestii ontologicznych, epistemologicznych, aksjologicznych i antropologicznych. Pozyskanie ogólnej wiedzy na temat celów, treści, zasad, metod i form realizacji oddziaływań pedagogicznych w teorii i praktyce pedagogicznej w świetle wybranych kierunków filozoficznych: idealizmu, realizmu, realizmu teistycznego, naturalizmu, pragmatyzmu i egzystencjalizmu, personalizmu i fenomenologii. Kształtowanie i rozwijanie umiejętności w zakresie poprawnego posługiwania się kategoriami pojęciowymi współczesnej filozofii, budowania adekwatnej mapy pojęciowej dla rozmaitych orientacji i nurtów filozofii jako źródeł konkretnych systemów pedagogicznych rozwijanie umiejętności formułowania problemów, stawiania pytań, budowania argumentacji i projektów działania edukacyjnego w kontekście ich możliwych interpretacji filozoficznych, antropologicznych, aksjologicznych i społecznych.

Warunki wstępne

Wiedza	
Umiejętności	
Kursy	

Efekty uczenia się

	Efekt uczenia się dla kursu	Odniesienie do efektów kierunkowych
Wiedza	K_W01 ma uporządkowaną wiedzę na temat wychowania i kształcenia, jego filozoficznych, kulturowych, historycznych podstaw;	P6U_W K_W02
	K_W02 zna wybrane koncepcje człowieka: filozoficzne, aksjologiczne, psychologiczne i społeczne stanowiące teoretyczne podstawy działalności pedagogicznej;	P6U_W
	K_W03 zna podstawowe teorie dotyczące wychowania, uczenia się i nauczania, rozumie różnorodne uwarunkowania tych procesów.	P6U_W

	Efekt uczenia się dla kursu	Odniesienie do efektów kierunkowych
Umiejętności	K_U01 wykorzystuje podstawową wiedzę teoretyczną z zakresu filozofii i pedagogiki w celu analizowania i interpretowania sytuacji edukacyjnych, wychowawczych, opiekuńczych, kulturalnych a także motywów i wzorów ludzkiego zachowania;	P6U_U K_W02
	K_U02 posługuje się podstawowymi ujęciami teoretycznymi w celu analizowania motywów i wzorów ludzkiego zachowania, diagnozowania i rzeczywistości wychowawczej, kulturowej i społecznej;	P6U_U
	K_U03 posługuje się podstawowymi ujęciami teoretycznymi w celu analizowania, interpretowania oraz projektowania strategii działań pedagogicznych; generuje rozwiązania konkretnych problemów pedagogicznych i prognozuje przebieg ich rozwiązania oraz przewiduje skutki planowanych działań.	P6U_U

	Efekt uczenia się dla kursu	Odniesienie do efektów kierunkowych
Kompetencje społeczne	K_K01 – jest zdolny do refleksji etycznej i etycznej oceny profesjonalnego działania;	P6U_K, K_02
	K_K02 - Jest zdolny do pracy indywidualnej i grupowej. Potrafi wyznaczać i realizować cele.	P6U_K, K03
	K_K03 – Szanuje i propaguje wiedzę z zakresu pedagogiki i filozofii.	P6U_K, K_K05

Organizacja											
Forma zajęć	Wykład (W)	Ćwiczenia w grupach									
		A		K		L		S		P	E
Liczba godzin	15										-
15											

Opis metod prowadzenia zajęć

Wykład problemowy, lektura tekstów źródłowych, dyskusja kierowana, debata oksfordzka,

Formy sprawdzania efektów uczenia się

	E – learning	Gry dydaktyczne	Ćwiczenia w szkole	Zajęcia terenowe	Praca laboratoryjna	Projekt indywidualny	Projekt grupowy	Udział w dyskusji	Referat	Praca pisemna (esej)	Egzamin ustny	Egzamin pisemny	Inne
W01								X	X	X			
W02								X	X	X			
W03								X	X	X			
U01								X	X	X			
U02								X	X				
U03								X	X				
K01								X					
K02								X					
K03								X					

Kryteria oceny	Obecność, aktywność, przygotowanie referatu/prezentacji, krótka praca pisemna (recenzja), aktywny udział w debacie.
----------------	---

Uwagi	Zajęcia prowadzone będą zdalnie lub stacjonarnie (w zależności od sytuacji epidemicznej)
-------	--

Treści merytoryczne:

1. Relacja między filozofią a pedagogiką, jej uwarunkowania i wzajemne inspiracje. Podstawowe nurty i pojęcia filozoficzne i ich znaczenie dla definiowania rzeczywistości pedagogicznej. 2. Źródła filozoficznego myślenia. Idealizm klasyczny a filozofia wychowania i edukacji 3. Realizm klasyczny i teistyczny a filozofia wychowania i edukacji, 4. Pragmatyzm i naturalizm a filozofia wychowania i edukacji, 5. Egzystencjalizm, personalizm, filozofia dialogu i ich wkład w filozoficzny dyskurs o wychowaniu i edukacji. 6 Postmodernizm i filozofia krytyczna – podstawowe obszary analizy w obszarze filozofii wychowania i edukacji 7. Fenomenologia i hermeneutyka – pytanie o filozoficzne podstawy nauk o człowieku 8. Dialog między filozofią a psychiatrią humanistyczną – co z niego wynika dla pedagogiki? 9. Filozofia i pedagogika pokoju – debata.
--

Wykaz literatury podstawowej

1. Śliwerski B, <i>Współczesne teorie i nurty wychowania</i>, Oficyna Wydawnicza Impuls, Kraków 2015 2. Gara, <i>Od filozoficznych podstaw wychowania do egzystencjalnej filozofii wychowania</i>, Warszawa 2009; 3. Ryk A., <i>W poszukiwaniu pedagogicznej arche. Zarys systemów pedagogicznych</i>, Wydawnictwo Naukowe Uniwersytetu pedagogicznego w Krakowie, Kraków 2012 4. . Ryk A., <i>(Po)nowoczesny podmiot w doświadczeniu spotkania. Antropologiczne aspekty</i>

pedagogiki spotkania, Oficyna Wydaw. Impuls, Kraków 2006.

5. Ryk A (2011), *W poszukiwaniu podstaw pedagogiki humanistycznej, Od fenomenologii Husserla do pedagogiki fenomenologicznej*, Kraków: Wydawnictwo Impuls.
6. Filek J., *Fenomenologia wychowania*, w: tenże, *Filozofia jako etyka*, Wydaw. Znak, Kraków 2001
7. Gnitecki J (1995)., *Rozum pedagogiczny i granice racjonalności w pedagogice*, w: *Racjonalność pedagogiki*, red. T. Hejnicka-Bezwińska, Bydgoszcz: WSP.
8. Gnitecki J (1991)., *Filozofować w kontekście edukacji. Refleksje wprowadzające*, w: *Filozofować w kontekście edukacji*, cz. I, red. K. Denek, J. Gnitecki, Poznań: Wydaw. Polskiego Towarzystwa Filozoficznego Oddział w Poznaniu.
9. Gara J., *Pedagogiczne implikacje filozofii dialogu*, WAM, Kraków 2008.
10. Bulaczek A., Relacje pacjent-lekarz w psychiatrii aksjologicznej Antoniego Kępińskiego, *Studia Ecologiae et Bioethicae UKSW* 11(2013)2.
11. Dąbrowski K., *Trud istnienia*, Wydawnictwo Wiedza Powszechna, Warszawa 1986.
12. Frankl V. E., *Człowiek w poszukiwaniu sensu*, Wydawnictwo Czarna Owca, Warszawa 2009.

Wykaz literatury uzupełniającej

1. Gutek G. L., *Filozoficzne i ideologiczne podstawy edukacji*, GWP, Gdańsk 2003. (od wyd. II tytuł zmieniony na: *Filozofia dla pedagogów*).
2. Bagienni J., Fosl P. S., *Przybornik filozofa. Kompendium metod i pojęć filozoficznych*, PAX, Warszawa 2010.
3. Szoltysek A. E., *Filozofia wychowania. Ontologia, metafizyka, antropologia, aksjologia*, Wydawnictwo Adam Marszałek, Toruń 2008.
4. *Encyklopedia filozofii wychowania*, red. S. Jedynak, J. Kojkoł, Oficyna Wydawnicza Branta, Bydgoszcz 2009.
5. *Filozofia wychowania w praktyce pedagogicznej*, pod red. A. Szczudry – Brszcz i S. Szubryna. Katolicki Uniwersytet Lubelski, Lublin
6. Kwieciński Z, M. Jaworska-Witkowska, *Ku integralności edukacji i humanistyki. Księga jubileuszowa dla Lecha Witkowskiego*, Toruń 2008

Bilans godzinowy zgodny z CNPS (Całkowity Nakład Pracy Studenta)

liczba godzin w kontakcie z prowadzącymi	Wykład	15
	Konwersatorium (ćwiczenia, laboratorium itd.)	-
	Pozostałe godziny kontaktu studenta z prowadzącym	
liczba godzin pracy studenta bez kontaktu z prowadzącymi	Lektura w ramach przygotowania do zajęć	5
	Przygotowanie krótkiej pracy pisemnej lub referatu po zapoznaniu się z niezbędną literaturą przedmiotu	
	Przygotowanie projektu lub prezentacji na podany temat (praca w grupie)	
	Przygotowanie do egzaminu/zaliczenia	5
Ogółem bilans czasu pracy		25
Liczba punktów ECTS w zależności od przyjętego przelicznika		1